

2020-04-20

PERSBERICHT

Links:

[NBB.Stat](#)

[Algemene informatie](#)

De Belgische overheidsfinanciën zijn in 2019 verslechterd

- **Het overheidstekort neemt toe tot 1,9 % bbp als gevolg van een daling van de fiscale ontvangsten, in het bijzonder van de directe belastingen.**
- **De overheidsschuld loopt terug tot 98,6 % bbp door het positieve verschil tussen de nominale bbp-groei en de impliciete rente op de overheidsschuld.**

Vandaag, maandag 20 april 2020, publiceert het Instituut voor de nationale rekeningen (INR) de tabellen die worden opgesteld voor de notificatie van het overheidstekort en de overheidsschuld aan de Europese Commissie in het kader van de [procedure bij buitensporige tekorten](#) (PBT). Die notificatie gebeurt tweemaal per jaar, namelijk in april en in oktober.

De PBT-tabellen zijn in overeenstemming met de traditionele statistieken betreffende de overheidsfinanciën, die eveneens vandaag worden verspreid via de database [NBB.Stat](#). Die statistieken zijn opgesteld conform het Europees Systeem van Rekeningen (ESR 2010) en geven een eerste voorlopige raming van de ontvangsten, de uitgaven, het financieringssaldo en de geconsolideerde brutoschuld van de gezamenlijke overheid en haar deelsectoren voor het jaar 2019.

Gezamenlijke overheid

Het financieringssaldo van de overheid bedraagt in 2019 -1,9 % bbp, tegen -0,8 % bbp in het voorgaande jaar.

De ratio van de primaire uitgaven neemt met 0,1 % bbp toe ten opzichte van 2018, tot 50,2 % bbp, en bevestigt aldus de in 2018 geïnitieerde opwaartse beweging, terwijl de rentelasten met 0,1 % bbp teruglopen en op 2,0 % bbp uitkomen. De ontvangsten nemen met 1,1 % bbp af, tot 50,3 % bbp.

Het verloop van de primaire uitgaven in procenten bbp heeft voornamelijk te maken met de vermeerdering van de sociale uitkeringen en met het behoud van een verhoogd niveau van de investeringen, waarbij de investeringen van de lokale overheid tijdens het postelectoraal jaar minder sterk afnamen dan gewoonlijk.

De vermindering van de rentelasten vloeit hoofdzakelijk voort uit de verdere daling van de impliciete rente, aangezien de (lage) rentetarieven op nieuwe uitgiften onder de rente op de vervallen effecten en leningen bleven.

De daling van de ontvangsten is vooral toe te schrijven aan de inkrimping van de fiscale en parafiscale ontvangsten (-1,0 % bbp), terwijl de overige ontvangsten eveneens slonken, zij het in beperktere mate (-0,1 % bbp). Het ongunstig verloop van de fiscale en parafiscale ontvangsten vloeit vooral voort uit de directe belastingen, zowel vanwege de vennootschappen (-0,6% bbp) als vanwege de gezinnen (-0,4% bbp). Na de verhoogde voorafbetalingen door de vennootschappen in 2017 en 2018 (als gevolg van het invoeren van een verhoogde belastingvermeerdering bij ontoereikende voorafbetalingen), laat de residuele ingekohierde vennootschapsbelasting een sterke daling optekenen. De ontvangsten uit de directe belastingen dalen door de impact van de taxshift op de gezinnen. De indirecte belastingen nemen met 0,1% bbp toe, grotendeels als gevolg van hogere opbrengsten uit registratierechten door het anticiperend gedrag op het afschaffen van de woonbonus in het Vlaams Gewest.

De overheidsschuld (Maastricht-definitie) beliep eind 2019 98,6 % bbp, dat is 1,2 %-punt bbp minder dan in 2018, wat bevestigt dat de in 2015 ingezette vermindering van de overheidsschuld aanhoudt. De daling in 2019 is te danken aan factoren die het verloop van de schuldgraad endogeen beïnvloeden, maar de bijdrage van het primair overschot was duidelijk minder groot dan tijdens de voorgaande jaren. De daling werd versterkt doordat de nominale bbp-groei hoger uitkwam dan de impliciete rente op de overheidsschuld. De exogene factoren - dat zijn deze die een invloed hebben op de schuld, maar niet op het financieringssaldo – bleken daarentegen grotendeels neutraal te zijn.

TABEL 1 **UITGAVEN, ONTVANGSTEN, SALDO EN SCHULD VAN DE OVERHEID VOLGENS DE PROCEDURE BIJ BUITENSPORIGE TEKORTEN**
(in € miljoen)

	2015	2016	2017	2018	2019
Totale uitgaven	223 850,7	228 431,5	231 537,1	240 044,9	247 296,7
(in % bbp)	(53,7)	(53,1)	(51,9)	(52,2)	(52,2)
Primaire uitgaven	211 825,1	216 912,1	221 249,5	230 429,4	237 960,7
(in % bbp)	(50,8)	(50,4)	(49,6)	(50,1)	(50,2)
waarvan:					
Bezoldigingen	52 330,3	53 577,6	55 218,7	56 638,7	58 376,0
Sociale uitkeringen	102 923,0	106 145,9	109 392,4	113 055,4	117 401,0
Bruto-investeringen in vaste activa	10 387,5	10 362,9	10 714,0	12 169,0	12 220,3
Rentelasten	12 025,6	11 519,4	10 287,6	9 615,5	9 336,0
(in % bbp)	(2,9)	(2,7)	(2,3)	(2,1)	(2,0)
Totale ontvangsten	213 792,9	218 262,5	228 456,5	236 332,1	238 268,2
(in % bbp)	(51,3)	(50,7)	(51,2)	(51,4)	(50,3)
waarvan:					
Fiscale en parafiscale ontvangsten	185 202,9	187 617,6	196 581,0	203 381,9	204 625,3
(in % bbp)	(44,4)	(43,6)	(44,0)	(44,2)	(43,2)
Financieringssaldo	-10 057,8	-10 169,0	-3 080,6	-3 712,8	-9 028,5
(in % bbp)	(-2,4)	(-2,4)	(-0,7)	(-0,8)	(-1,9)
Primair saldo	1 967,8	1 350,4	7 207,0	5 902,7	307,5
(in % bbp)	(0,5)	(0,3)	(1,6)	(1,3)	(0,1)
Overheidsschuld (Maastricht-definitie)	438 233,3	451 327,2	453 828,2	459 061,3	467 159,7
(in % bbp)	(105,2)	(104,9)	(101,7)	(99,8)	(98,6)
<i>p.m. Bbp</i>	<i>416 701,4</i>	<i>430 372,1</i>	<i>446 364,9</i>	<i>459 819,8</i>	<i>473 638,9</i>

Bron: INR.

Deelsectoren van de overheid

Het tekort van de gezamenlijke overheid is zowel aan de federale overheid als aan de gemeenschappen en gewesten toe te schrijven. De rekeningen van de lokale overheden en de sociale zekerheid vertonen een overschot. Het effect van de afrekening afkomstig van de definitieve vaststelling van de autonomiefactor in de gewestelijke personenbelasting in 2018, verdwijnt in 2019 en beïnvloedt dus niet langer het saldo van de federale overheid op positieve en het saldo van de drie gewesten op negatieve wijze.

Ondanks een daling van de investeringen die minder uitgesproken lijkt dan gewoonlijk waargenomen in het jaar na de verkiezingen, sluit de lokale overheid het jaar 2019 af met een overschot van 0,1% bbp. De rekeningen van

de sociale zekerheid vertonen een surplus van 0,2 % bbp, wat hoofdzakelijk het resultaat is van de verhoogde overdrachten vanuit de federale overheid.

TABEL 2 FINANCIERINGSOVERSCHOT (+) /TEKORT (-) VAN DE DEELSECTOREN VAN DE OVERHEID VOLGENS DE PROCEDURE BIJ BUITENSPORIGE TEKORTEN

	2015	2016	2017	2018	2019
	(in € miljoen)				
Federale overheid (S.1311)	-5 329,7	-10 973,9	-5 595,3	-1 021,4	-9 330,7
Gemeenschappen en gewesten (S.1312)	-6 005,6	171,0	764,3	-2 000,0	-778,2
Lagere overheid (S.1313)	489,1	920,6	926,0	-530,1	249,1
Instellingen van de sociale zekerheid (S.1314)	788,4	-286,7	824,4	-161,3	831,3
Gezamenlijke overheid (S.13)	-10 057,8	-10 169,0	-3 080,6	-3 712,8	-9 028,5
	(in % bbp)				
Federale overheid (S.1311)	-1,3	-2,5	-1,3	-0,2	-2,0
Gemeenschappen en gewesten (S.1312)	-1,4	0,0	0,2	-0,4	-0,2
Lagere overheid (S.1313)	0,1	0,2	0,2	-0,1	0,1
Instellingen van de sociale zekerheid (S.1314)	0,2	-0,1	0,2	0,0	0,2
Gezamenlijke overheid (S.13)	-2,4	-2,4	-0,7	-0,8	-1,9

Bron: INR.

De bijdrage aan de geconsolideerde brutoschuld loopt voor de vier deelsectoren sterk uiteen, zowel qua omvang als qua verloop. Terwijl de bijdragen aan de schuld van de federale overheid en van die van de gemeenschappen en gewesten in 2019 toenemen, daalt de bijdrage aan de schuld van de lokale overheid voor het vijfde jaar op rij. De bijdrage aan de schuld van de sociale zekerheid blijft dan weer overwegend negatief, nog in sterkere mate dan in 2018.

TABEL 3 BIJDRAGE AAN DE GECONSOLIDEERDE BRUTOSCHULD
(in € miljoen)

	2015	2016	2017	2018	2019
Federale overheid (S.1311)	367 386,6	380 082,5	384 270,6	388 278,2	395 483,2
Gemeenschappen en gewesten (S.1312)	49 787,3	57 839,8	57 165,9	58 356,9	61 170,0
Lagere overheid (S.1313)	24 185,6	24 004,1	23 496,4	23 298,2	23 082,7
Instellingen van de sociale zekerheid (S.1314)	-3 126,2	-10 599,2	-11 104,7	-10 872,0	-12 576,2
Gezamenlijke overheid (S.13)	438 233,3	451 327,2	453 828,2	459 061,3	467 159,7

Bron: INR.

Met betrekking tot de gewestelijke personenbelasting die van kracht is sinds het aanslagjaar 2015, bestaat er een groot verschil tussen de ESR-aanrekening en de ermee gepaard gaande kasstromen. Het INR publiceert in deze persmededeling twee saldi voor de federale overheid en de gewesten: één volgens het concept van het ESR 2010 en een ander waarin de voorschotten op de gewestelijke opcentiemen zijn opgenomen. Voor meer bijzonderheden over de impact van de zesde staats hervorming wordt verwezen naar de nota ['Methodologische vernieuwingen'](#).

De Vlaamse Gemeenschap vertoont een overschot en het Waals Gewest wist zijn tekort terug te dringen. In alle andere gemeenschappen en gewesten, uitgezonderd de gemeenschapscommissies, is het financieringssaldo in 2019 verslechterd. Zoals hoger vermeld, had de registratie van de eenmalige factor die samenhang met de

afrekening afkomstig van de definitieve vaststelling van de autonomiefactor in 2018 een sterk negatieve invloed op de saldi van de gewesten en een positieve impact op die van de federale overheid ten belope van € 1,6 miljard, waarvan respectievelijk € 1 017,6 miljoen voor de Vlaamse Gemeenschap, € 457,1 miljoen voor het Waals Gewest en € 151,8 miljoen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dat effect verdwijnt in 2019. Als de gewestelijke personenbelasting vervangen wordt door de federale voorschotten in het kader van de personenbelasting, dan wordt vooral het saldo van de Vlaamse Gemeenschap neerwaarts beïnvloed.

TABEL 4 **UITSPLITSING VAN HET FINANCIERINGSSALDO VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN**
(in € miljoen)

	2015	2016	2017	2018	2019
Saldi ESR 2010					
Vlaamse Gemeenschap	-3 377,1	-39,3	1 390,8	-685,8	536,7
Franse Gemeenschap	-275,6	-65,8	-217,6	-209,3	-334,8
Duitstalige Gemeenschap	-131,9	-28,3	-34,6	-3,4	-20,2
Waals Gewest	-1 860,6	101,2	-273,3	-700,8	-389,9
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	-324,6	152,1	-189,5	-392,4	-617,9
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	-15,8	10,9	23,3	-95,3	-21,5
Franse Gemeenschapscommissie	7,3	24,8	15,4	7,6	-8,0
Vlaamse Gemeenschapscommissie	10,0	2,1	-2,3	-35,5	-5,8
Niet-verdeelde entiteiten en statistische correctie	-37,2	13,1	52,1	115,6	83,6
Totaal van de gemeenschappen en gewesten	-6 005,4	170,8	764,4	-1 999,4	-777,9
Saldi met inbegrip van de voorschotten op de gewestelijke opcentiemen					
Vlaamse Gemeenschap	-548,6	91,7	780,5	-693,3	273,6
Waals Gewest	-547,3	-210,7	-214,0	-763,0	-420,7
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	125,8	33,3	-132,7	-439,3	-613,7
Totaal van de gemeenschappen en gewesten	-1 413,1	-128,9	270,2	-2 116,0	-1 067,6
p.m. Federale overheid	-9 922,3	-10 674,0	-5 101,2	-904,7	-9 041,0

Bron: INR.

Technische nota's

A. De publicatie van de PBT-tabellen, in april en in oktober, voldoet aan de bepalingen van Verordening (EG) nr. 479/2009 van de Raad van 25 mei 2009 betreffende de toepassing van het protocol inzake de procedure bij buitensporige tekorten dat als bijlage bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Unie is gevoegd.

B. Drie maanden na het jaareinde bezorgt het INR een raming van de belangrijkste gegevens over de overheidsfinanciën aan de Europese Commissie. Het INR voldoet daarmee volledig aan de Verordening (EU) Nr. 549/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie, die de lidstaten verplicht de overheidsinkomsten en -uitgaven aan Eurostat te verschaffen. Die raming wordt opgesteld volgens dezelfde concepten die van toepassing zijn bij de gedetailleerde overheidsrekeningen. Het enige verschil met deze laatste is dat sommige beschikbare basisgegevens voorlopig zijn. De meer volledige informatie die voorhanden is bij de opstelling van de gedetailleerde rekeningen van de overheid, kan leiden tot herzieningen van die eerste voorlopige raming.